

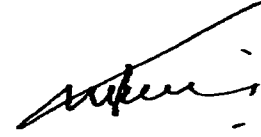

Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma Ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Bakanı Sayın Murat Kurum** tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını Anayasa'nın 98. ve TBMM İç Tüzüğü'nün 96. maddeleri gereğince talep ederim. **14/04/2026**

Saygılarımla,

Op. Dr. Ali KARAÖBA
Uşak Milletvekili

Türkiye'de madencilik faaliyetlerine ilişkin toplumsal kaygılar son yıllarda giderek artmaktadır. Özellikle altın, gümüş, bakır ve çinko gibi metalik madenlere yönelik ruhsatlandırma süreçleri; su havzaları, orman alanları, tarım arazileri, mera alanları ve kırsal yaşam alanları üzerinde ciddi çevresel baskılar ve geri dönüşü olmayan olumsuz sonuçlar yaratmaktadır. Bu baskı yalnızca doğanın tahribiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda içme suyu güvenliği, tarımsal üretim, halk sağlığı, biyolojik çeşitlilik ve iklim kriziyle mücadele açısından da orta ve uzun vadeli riskler doğurmaktadır. Bu nedenle madencilik faaliyetlerinin yalnızca ekonomik boyutuyla değil, çevresel yükü ve toplumsal maliyetiyle birlikte değerlendirilmesi ve gerekli planlamaların buna uygun yapılması zorunludur.

Kamuoyuna yansıyan verilerde, 1923-2002 yılları arasında 80 yılda verilen maden ruhsatı sayısının 1.186, buna karşılık 2002-2023 yılları arasında verilen ruhsat sayısının 386.000 olduğu ifade edilmektedir. Bu tablo, son yirmi yılda ruhsatlandırma hızının olağanüstü ve plansız bir biçimde arttığına işaret etmekte; özellikle metalik madencilik faaliyetlerinin çevresel etkilerinin hangi

ölçütlerle, ne sıklıkla ve hangi kriterlerle denetlendiği sorusunu daha da önemli hâle getirmektedir. Ruhsat sayılarındaki bu artış, yalnızca teknik bir madencilik meselesi değil; aynı zamanda çevresel planlama, doğal varlıkların korunması, yerel halkın yaşam alanları ve gelecek kuşakların ortak yaşam hakkı bakımından da ciddi bir kamu politikası sorunudur.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın bu süreçteki sorumluluğu; ÇED süreçlerinin işletilmesi, çevresel etkilerin değerlendirilmesi, kümülatif tahribatın izlenmesi, rehabilitasyon yükümlülüklerinin denetlenmesi ve su-toprak-ekosistem üzerindeki risklerin ortaya konulması bakımından son derece kritiktir. Özellikle altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliğinde kullanılan yöntemlerin; siyanür, ağır metal yükü, pasa depolama, atık barajları, açık ocak işletmeciliği ve yeraltı su rejimi üzerindeki etkileri dikkate alındığında, Bakanlığınızın yalnızca tekil ÇED dosyalarını değil, bölgesel ve kümülatif etkiyi de dikkate alması gerekmektedir. Uşak başta olmak üzere Ege Bölgesi'nde son yıllarda madencilik projeleriyle su kaynakları, tarım alanları ve orman varlığı arasındaki gerilim daha görünür hâle gelmişken, ruhsatlandırma ve çevresel izin süreçlerinin kamuoyu adına açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Bu bağlamda,

- 1- Bakanlığınız kayıtlarına göre Türkiye genelinde 2002-2023 yılları arasında çevresel değerlendirme sürecine konu olan maden projesi sayısı kaçtır? Bu projelerin kaçı altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliğine ilişkindir? Yıllara göre dağılımları nedir?
- 2- Aynı dönemde Türkiye genelinde altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliği kapsamında Bakanlığınızca değerlendirilen projelerin illere göre dağılımı nasıldır?
- 3- Uşak ili özelinde 2002-2023 yılları arasında altın, gümüş, bakır ve çinko madenlerine ilişkin çevresel değerlendirme sürecine konu olan proje sayısı kaçtır? Bu projelerin kaçı için "ÇED Olumlu", kaçı için "ÇED Gerekli Değildir", kaçı için iptal, ret veya durdurma kararı verilmiştir?
- 4- Bakanlığınızın değerlendirmesine göre 2002-2023 yılları arasında Türkiye'de verilen maden ruhsatı sayısındaki olağanüstü artışın çevresel etkileri nelerdir? Bu artışa ilişkin yapılmış kurumsal bir etki analizi var mıdır?
- 5- Altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliği projelerinde kümülatif çevresel etki değerlendirmesi yapılmakta mıdır? Yapılıyorsa hangi kriterlere göre yapılmaktadır? Yapılmıyorsa bunun gerekçesi nedir?

- 6- Aynı havza, aynı orman alanı, aynı su toplama havzası veya aynı tarımsal ekosistem içinde birden fazla ruhsat bulunması hâlinde, projelerin toplam etkisi Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir? Bu tür ruhsatlandırmaların sayısı ve dağılımı nedir?
- 7- Uşak ili ve Ege Bölgesi özelinde, metalik madencilik faaliyetlerinin içme suyu kaynakları, tarım arazileri, meralar ve orman varlığı üzerindeki etkilerine ilişkin Bakanlığınızca yapılmış bilimsel veya teknik rapor var mıdır?
- 8- 2002-2023 yılları arasında altın, gümüş, bakır ve çinko madeni projeleri nedeniyle Bakanlığınızca idari yaptırım uygulanan, faaliyeti durdurulan veya çevresel yükümlülüklerini yerine getirmedeği tespit edilen işletme sayısı kaçtır?
- 9- Son 20 yılda ruhsatı verilen ve çalışmaya başlayan projelerde atık depolama tesisleri, pasa sahaları, siyanür ve benzeri kimyasal kullanım süreçleri ile ağır metal kirliliği riski Bakanlığınızca nasıl denetlenmektedir?
- 10- Rehabilitasyon yükümlülüğü bulunan altın, gümüş, bakır ve çinko madeni sahalarının sayısı kaçtır? Bu sahaların kaçını için rehabilitasyon tamamlanmış, kaçını için eksiklik tespit edilmiştir?
- 11- 2002-2023 yılları arasında altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliğine ilişkin projelerde yerel halk, köy muhtarlıkları, belediyeler, meslek odaları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının görüşleri hangi mekanizmalarla alınmıştır?
- 12- Uşak ili özelinde üniversiteler; yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve ilgili kurumlarla maden projelerinin çevresel etkilerine dair herhangi bir ortak çalışma, danışma toplantısı veya bilimsel değerlendirme yürütülmüş müdür?
- 13- Bakanlığınız, Türkiye’de son yirmi yılda hızla artan maden ruhsatlandırmasının çevresel sürdürülebilirlik, iklim dayanıklılığı ve su güvenliği açısından yeniden değerlendirilmesine yönelik bir mevzuat veya politika değişikliği hazırlamakta mıdır?
- 14- Uşak başta olmak üzere Ege Bölgesi’nde altın, gümüş, bakır ve çinko madenciliğinin doğa, su, tarım ve yaşam alanları üzerindeki baskısını azaltmak amacıyla Bakanlığınızın 2026 ve sonrası için planladığı somut tedbirler nelerdir?